

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA

RAPORT DE EVALUARE

*Evaluarea finala a Strategiei de Dezvoltare Locală a
Asociației Grupul de Acțiune Locală
DANUBIUS IALOMITA-BRAILA
Perioada: 2016-2025*

REALIZAT DE:

**FUNDATIA „CORPUL EXPERTILOR IN ACCESAREA FONDURILOR
STRUCTURALE SI DE COEZIUNE EUROPENE”**

SEPTEMBRIE 2025

ASOCIATIA GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA

Cuprins

I.	Rezumat.....	3
II.	Introducere.....	3
III.	Informatii generale privind SDL.....	4
	3.1 Informatii despre GAL si activitatea GAL-ului	4
	3.2 Scurta descriere a SDL, a masurilor si bugetului, inclusive modificarile de SDL si evolutia alocarii financiare ca urmare a realocarilor financiare, bonusarilor.....	5
IV.	Cadrul de evaluare si metodologia.....	10
V.	Analiza de ansamblu a eficacitatii SDL	16
	5.1 Eficacitatea financiara a masurilor la nivel de SDL.....	16
	5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de interventie.....	20
VI.	Raspuns la intrebarile de evaluare.....	22
VII.	Factori de success si esec in implementarea SDL.....	32
VIII.	Concluzii si recomandari.....	37

Abrevieri

AFIR	– Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
CDRJ	– Compartiment de Dezvoltare Rurală Județean
CS	– Comitet de selecție
DGDR AM PNDR	– Direcția Generală Dezvoltare Rurală - Autoritate de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală
DI	– Domeniu de intervenție
EURI	– Instrumentul de Redresare al Uniunii Europene
FEADR	– Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
GAL	– Grup de Acțiune Locală
MADR	– Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
OJFIR	– Oficiul Județean pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
PNDR	– Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020
RNDR	– Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală
SLIN	– Serviciul LEADER și Investiții Nonagricole
SDL	– Strategie de Dezvoltare Locală

ASOCIATIA GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA

I. Rezumat

Acest raport prezintă evaluarea finală a Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL) implementate de GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA . Strategia de Dezvoltare Locală (SDL) a GAL DANUBIUS Ialomita-Brăila a fost implementată cu succes, finanțând 75 de proiecte locale și mobilizând fonduri publice de peste 6 milioane euro. Intervențiile au vizat creșterea competitivității agriculturii locale, diversificarea economiei rurale, îmbunătățirea infrastructurii de bază și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile. Evaluarea finală arată că majoritatea obiectivelor SDL au fost atinse într-o măsură considerabilă: au fost modernizate 14 exploatații agricole și instalați 10 tineri fermieri , s-au sprijinit 11 microîntreprinderi non-agricole (creând 8 locuri de muncă) , iar 35 de proiecte de infrastructură locală au îmbunătățit condițiile de viață pentru populația din teritoriu . De asemenea, s-au realizat primele investiții în servicii sociale și integrarea minorităților. Impactul pozitiv al strategiei se datorează **abordării LEADER**, care a implicat activ comunitatea locală și a asigurat adecvarea proiectelor la nevoile specifice ale microregiunii. Evaluarea evidențiază totodată și **provocări**: unele măsuri “soft” (formare profesională, incluziune socială) au fost realizate la scară mai redusă decât s-a planificat, din cauza interesului limitat și a capacității reduse a beneficiarilor. Concluzia generală este că SDL GAL DANUBIUS Ialomita-Brăila a fost eficace în atingerea obiectivelor sale esențiale, contribuind la dezvoltarea teritoriului într-un mod integrat și durabil

II. Introducere

Prezenta raportare constituie evaluarea finală a Strategiei de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală GAL DANUBIUS Ialomita-Brăila, aferentă întregii perioade de programare . Scopul evaluării este de a analiza în ce măsură SDL și-a atins obiectivele propuse și de a identifica lecții învățate pentru îmbunătățirea abordării LEADER în viitor.

ASOCIATIA GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA

Evaluarea acoperă eficacitatea intervențiilor (gradul de realizare a rezultatelor și obiectivelor), identifică factorii de succes și eșec în implementare și formulează recomandări pentru perioada următoare.

Strategia GAL DANUBIUS Ialomița-Brăila a fost elaborată și implementată în contextul Programului Național de Dezvoltare Rurală , Măsura 19 LEADER, având la bază principiile dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (CLLD). SDL contribuie la obiectivele de dezvoltare naționale și regionale, vizând promovarea dezvoltării durabile și îmbunătățirea calității vieții populației, pentru ca zona să devină competitivă și atractivă pe termen lung, să valorifice resursele locale, să creeze noi oportunități de ocupare și să reducă disparitățile față de mediul urban . De asemenea, SDL a urmărit în mod direct obiectivele strategice ale Uniunii Europene pentru dezvoltare rurală: (1) încurajarea transferului de cunoștințe și inovării (Prioritatea P1), (2) creșterea viabilității agriculturii și gestionarea durabilă a resurselor (P2) și (3) promovarea incluziunii sociale, reducerea sărăciei și dezvoltarea economică în zonele rurale (P6) .

Raportul este structurat în opt secțiuni, corespunzând cerințelor evaluării finale: Rezumat, Introducere, Informații generale despre SDL, Cadrul de evaluare și metodologie, Analiza de ansamblu a eficacității SDL, Răspunsuri la întrebările de evaluare, Factori de succes și eșec, Concluzii și Recomandări. Rezultatele și concluziile prezentate se bazează pe chestionare și interviuri din teritoriu dar și pe datele și informațiile din SDL GAL DANUBIUS Ialomița-Brăila (versiunea actualizată la ianuarie 2025), document ce reflectă atât planificarea inițială cât și stadiul realizărilor la finalul perioadei.

III. Informatii generale privind SDL

3.1. Informatii despre GAL

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA

Teritoriul și parteneriatul GAL: GAL Danubius Ialomița-Brăila acoperă un teritoriu rural situat în sud-estul României (Câmpia Bărăganului, în lunca Ialomiței), incluzând 29 de unități administrativ-teritoriale (28 de comune și orașul Țândărei) din județele Ialomița și Brăila . Populația totală a microregiunii este de ~92.440 locuitori (conform recensământului 2011) , cu o densitate de ~37 locuitori/km², predominant ocupată în agricultură. Parteneriatul GAL reunește 125 de membri (legal constituiți în Asociația GAL Danubius Ialomița-Brăila), din care 29 parteneri publici (primării), 81 parteneri din sectorul privat (firme, întreprinderi familiale, fermieri) și 15 reprezentanți ai societății civile (ONG-uri) . Astfel, ~76% dintre membri provin din mediul privat și civic , asigurând un echilibru conform principiilor LEADER (majoritatea decizională aparținând actorilor non-publici). Acest parteneriat public-privat extins și reprezentativ pentru teritoriu a stat la baza elaborării SDL și a implicării comunitare în implementarea strategiei.

3.2. Scurta descriere a SDL, a masurilor si bugetului inclusiv modificarile de SDL si evolutia alocarii financiare ca urmare a realocarilor financiare si bonusurilor

Structura și obiectivele strategiei: SDL GAL Danubius Ialomița-Brăila a fost întocmită pe baza unei analize detaliate a nevoilor locale (analiza diagnostic și SWOT) și a consultării extinse a populației și partenerilor locali . Strategia propune un set integrat de 12 măsuri care răspund direct problemelor identificate și contribuie la obiectivele strategice europene menționate. Măsurile sunt corelate cu prioritățile UE/PNDR astfel: P1 – Transfer de cunoștințe și inovare în agricultură, prin măsuri de formare profesională și sprijinirea cooperării (ex: M3/1A „Informare și formare profesională”, M1/1B „Crearea de forme asociative”; M2/1A „Creare de Grupuri Operationale in teritoriul GAL Danubius Ialomița-Brăila”) ; P2 – Creșterea competitivității exploatațiilor agricole și instalarea tinerilor fermieri, prin măsuri de investiții în ferme (ex: M3/2A modernizare exploatații agricole, M4/2B instalarea

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

tinerilor fermieri) ; P6 – Incluziune socială, reducerea sărăciei și dezvoltare economică rurală, prin măsuri orientate spre: diversificarea economiei locale și crearea de locuri de muncă (domeniul 6A – ex: M5/6A sprijin pentru afaceri neagricole start-up, M6/6A dezvoltarea microîntreprinderilor existente) ; îmbunătățirea infrastructurii de bază și a serviciilor publice în comunități (domeniul 6B – ex: M7/6B investiții în infrastructură rurală, M10/6B valorificarea patrimoniului cultural local) ; și incluziunea grupurilor vulnerabile (tot 6B – ex: M8/6B dezvoltarea infrastructurii de servicii sociale, M9/6B integrarea minorităților și combaterea excluziunii, M11/6B „Sprijin pentru realizarea de centre suport și gazduire furnizori servicii adresate populației și/sau pentru incubarea organizațiilor asociative”) .

Obiectivele integrate reflectă nevoile locale identificate și sunt interconectate, conferind caracterul multisectorial al strategiei . Pentru atingerea lor, SDL a prevăzut inițial un set de **12 măsuri specifice**, fiecare cu intervenții și beneficiari țintă clari, după cum urmează:

- **Măsura M1/1B:** „*Creare de noi forme asociative în teritoriul GAL Danubius Ialomita-Braila*” – sprijin pentru înființarea de cooperative, grupuri de producători, asociații (fermieri mici și medii) și dezvoltarea cooperării între actorii locali . Scopul acestei măsuri a fost de a răspunde lipsei de organizare asociativă considerată un obstacol major în valorificarea producției locale, prin stimularea parteneriatelor care să genereze beneficii socio-economice (ex. acces la piață mai bun, prelucrarea în comun a produselor) pentru membrii comunității. *Beneficiari eligibili:* grupuri de inițiativă, cooperative nou create, etc. Alocare financiară: ~150.000 € (fonduri publice).
- **Măsura M2/1A:** „*Creare de Grupuri operationale in teritoriul GAL Danubius Ialomita-Braila*” – vizează cooperarea specifica a Grupurilor Operationale care pune în comun resursele unor actori ai dezvoltării locale cum sunt fermierii, cooperative și grupuri de producători etc. . *Beneficiari:* fermieri, grup de producători, cooperative, etc. Alocare: ~200.000 €.
- **Măsura M3/1A** „*Informare și formare profesională pentru Dezvoltare Locală*” - sprijina inovarea și facilitează transferul de idei, produse sau tehnologii noi

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA

pentru a îmbunătăți sistemele de producție, produsele și serviciile, contribuind la îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement și culturale și a infrastructurii aferente .

Beneficiari: Populația locală, exploatații Agricole, administrații locale etc.

Alocare : ~50.000 €.

(M1 M2 și M3 contribuie împreună la Prioritatea P1 – Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și în zonele rurale.)

- **Măsura M3/2A:** „ Consolidarea sectorului agro-alimentar în teritoriul GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA” – investiții în fermele din teritoriu (utilaje, tehnologii moderne, infrastructură agricolă) pentru creșterea productivității și performanțelor economice și de mediu. Țintește în principal fermele mici și medii, pentru a le face mai competitive pe piață. *Beneficiari:* fermieri, întreprinderi agricole. Alocare: ~ 1.620.978,7 €.
- **Măsura M4/2B:** „ Agricultura Noua prin instalarea tinerilor fermieri în teritoriul GAL Danubius Ialomita-Braila” – sprijin financiar forfetar (prime de instalare) acordat tinerilor sub 40 de ani care își înființează prima exploatare agricolă în zona GAL . Scopul este de a încuraja **schimbul generational în agricultură**, de a aduce tineri în sectorul agricol local, contribuind totodată la introducerea de practici moderne și la protecția mediului în exploatarea nou creată . *Beneficiari:* tineri fermieri . Alocare: ~400.000 €.

(M3 și M4 contribuie la Prioritatea P2 – viabilitatea și competitivitatea agriculturii.)

- **Măsura M5/6A:** „Crearea de noi activități ne-agricole în teritoriul GAL Danubius Ialomita-Braila” – sprijin pentru microîntreprinderi și mici afaceri non-agricole (producție, servicii) la sate, inclusiv pentru fermieri mici care doresc diversificarea activităților . Această măsură răspunde nevoilor de **diversificare economică și reducere a sărăciei (N1)** , de **creștere a atractivității zonei pentru tineri (N4)**, conform SDL) prin crearea de locuri de muncă non-agricole și oportunități locale de venit și de **dezvoltare/modernizare a întreprinderilor**

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

la nivelul teritoriului (N13). Beneficiari: antreprenori locali, PFA, IMM noi în mediul rural. Alocare: ~390.000 €.

- **Măsura M6/6A:** „*Dezvoltare întreprinderi ne-agricole în teritoriul GAL Danubius Ialomita-Braila*” – finanțează proiecte de protejare, renovare sau promovare a patrimoniului cultural și natural local, precum și evenimente culturale locale. Adresând nevoia N6 (conservarea patrimoniului material și imaterial) identificată în strategiei, măsura urmărește atât păstrarea identității locale, cât și creșterea atractivității turistice/culturale a zonei. **Beneficiari:** Micro-întreprinderi și întreprinderi mici non-agricole existente sau nou înființate din teritoriul, Fermieri sau membrii unor gospodării agricole care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unei activități non-agricole în zona rurală, etc. Alocare: ~207.187 €.
- **Măsura M7/6B:** „*Creșterea atractivității teritoriului GAL Danubius Ialomita-Braila prin înnoirea satului*” – investiții în infrastructura rurală mică (de exemplu: drumuri comunale, alimentare cu apă/canalizare, infrastructură educațională, socială sau de agrement la scară mică). Scopul este modernizarea satelor și creșterea calității vieții locuitorilor, răspunzând nevoii stringente N7 – infrastructură de bază și servicii adecvate în teritoriu. **Beneficiari:** autorități publice locale (primării), parteneriate pentru servicii comunitare. Alocare: ~ 2.818.487,19 € (FEADR+ EURI).
- **Măsura M8/6B:** „*Dezvoltarea infrastructurii sociale în teritoriul GAL Danubius Ialomita-Braila*” – proiecte vizând crearea sau modernizarea infrastructurilor sociale (centre comunitare, after-school, facilități de îngrijire) și servicii pentru grupuri vulnerabile, pentru a evita segregarea și excluziunea socială. Această măsură, alături de M9, s-a concentrat pe incluziunea comunităților marginalizate din teritoriu (în special comunitatea romă), fiind complementară intervențiilor derulate prin Programul Operațional Capital Uman (POCU) Obiectivul 5.2. **Beneficiari:** primării, ONG-uri sociale. Alocare: ~132.699 €.

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

- **Măsura M9/6B:** „*Integrarea minoritatilor, prevenirea segregării și a excluziunii sociale în teritoriul GAL Danubius Ialomita-Braila*” – sprijin pentru proiecte dedicate integrării socio-economice a grupurilor marginalizate (de ex. facilitarea accesului romilor la servicii, educație, ocupare, inițiative anti-sărăcie) . Scopul este combaterea excluziunii și îmbunătățirea coeziunii sociale la nivel local. *Beneficiari:* primării, ONG-uri, grupuri de inițiativă ale comunității. *Alocare:* ~39.102,57 €.
- **Măsura M10/6B:** „*Protejarea patrimoniului cultural în teritoriul GAL Danubius Ialomita-Braila*” – vizează conservarea și valorificarea patrimoniului cultural. *Beneficiari:* UAT, unitati de cult, ONG-uri, etc . *Alocare:* 225.948 €.
- **Măsura M11/6B:** „*Sprijin pentru realizarea de centre suport și gazduire furnizori servicii adresate populației și/sau pentru incubarea organizațiilor asociative*” – vizează reducerea discrepantelor dintre mediile urban și rural în special prin accesul la servicii și informație pentru populația din mediul rural. *Beneficiari:* ONG-uri, micro-intreprinderi și întreprinderi non-agricole mici existente/ nou înființate din teritoriul. *Alocare:* 200.000 €.

(Măsurile M5–M11 se încadrează în Prioritatea P6 – incluziune socială și dezvoltare locală.)

În perioada 01.07.2017-30.01.2025, au fost aprobate următoarele modificări ale SDL 2014-2020:

- Modificare SDL din luna august 2017/ Aprobata cu Nota nr.233431/11.08.2017;
- Modificare SDL din luna iulie 2018/ Aprobata cu Nota nr.216493/10.08.2018;
- Modificare SDL din luna aprilie 2022/ Aprobata cu Nota nr.20127/18.05.2022;
- Modificare SDL din luna octombrie 2023/Aprobata cu Nota nr. 204039/07.11.2023;
- Modificare SDL din luna ianuarie 2025/Aprobata cu Nota nr.202906/16.01.2025.

Implementarea și guvernarea SDL: GAL Danubius Ialomita-Braila, ca structură de parteneriat public-privat, a fost responsabil de implementarea strategiei, având atribuții

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

de management al fondurilor, animare a teritoriului și selecție a proiectelor conform regulamentelor UE . S-a constituit o **echipă de implementare** (manager GAL, experți tehnici, financiar, animatori) și comitete de selecție, urmând proceduri transparente de evaluare și contractare a proiectelor . GAL a asigurat informarea publicului și potențialilor beneficiari prin diverse mijloace – întâlniri locale, mass-media, pliante, pagina web – și activități de **animare a comunității**, pentru a stimula depunerea de proiecte relevante nevoilor locale. Monitorizarea internă a strategiei s-a realizat continuu, urmărind indicatorii de realizare stabiliți (număr de proiecte, cheltuieli, rezultate) și permițând corecții minore atunci când a fost necesar. Conform obligațiilor regulamentare, GAL a elaborat și un **Plan de evaluare a SDL, pentru a evalua periodic progresul și a măsura valoarea adăugată a abordării LEADER** . Evaluarea de față reprezintă evaluarea finală sumativă, care sintetizează aceste monitorizări și analize interne de-a lungul implementării.

În cele ce urmează, raportul va detalia metodologia utilizată pentru evaluare, apoi va prezenta constatările cheie privind performanța strategiei – de la gradul de realizare a obiectivelor, eficacitatea intervențiilor pe fiecare temă evaluativă, până la aspecte calitative privind guvernanta parteneriatului, factorii care au influențat implementarea și recomandări pentru viitor.

Obiectivul general al SDL se reflectă în abordarea integrată a acestor măsuri: dezvoltarea durabilă a microregiunii și creșterea calității vieții în comunitățile GAL, prin proiecte care să stimuleze economia locală, să reducă decalajele de dezvoltare dintre localități, să îmbunătățească serviciile publice și să crească incluziunea socială .

IV. Cadrul de evaluare si metodologia

Abordarea evaluării: Evaluarea s-a desfășurat conform principiilor și cerințelor specifice abordării LEADER, punând accent pe criteriile de **eficacitate, eficiență, relevanță, sustenabilitate** și **valoare adăugată**. Conform SDL, GAL Danubius Ialomita-Braila și-a axat propria evaluare pe **eficacitatea și eficiența implementării, precum și pe valoarea adăugată a abordării LEADER** , asigurând un management adecvat al strategiei. În acest cadru, au fost definite mai multe **teme de evaluare** care

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

corespund principalelor obiective strategice ale SDL. Fiecărei teme i s-a asociat cel puțin o **întrebare de evaluare** centrală și un **criteriu de evaluare**, precum și indicatori specifici și metode de colectare a datelor pentru a răspunde la întrebare. De asemenea, a fost inclusă o temă dedicată **valorii adăugate LEADER**, pentru a evalua elementele distinctive ale acestei abordări în implementarea SDL.

Sursele de date și metodele: Evaluarea a utilizat date și informații disponibile în documentația SDL GAL Danubius Ialomita-Braila (versiunea finală) și în evidențele de monitorizare ale GAL. Principalele **surse de date** au inclus: *date administrative* (indicatorii de monitorizare ai SDL, rapoarte de progres, registre de proiecte finanțate), *analiza documentară* (conținutul SDL – analiza diagnostic, justificările măsurilor, planul financiar, etc.), precum și *feedback-ul partenerilor GAL și al beneficiarilor* obținut informal prin consultările realizate în cadrul monitorizării (întâlniri de animare, ședințe GAL). **Metodele de colectare** și analiză au constatat în: analiza indicatorilor cantitativi de realizare (vs. țintele propuse), *chestionare/fișe de raportare* completate de managerul GAL pentru fiecare măsură (sumarizând rezultatele atinse), *interviuri semistructurate* cu membri reprezentativi ai GAL (pentru a identifica percepția asupra valorii adăugate și lecțiilor învățate) – acolo unde a fost posibil, și comparația cu datele din analiza inițială (pentru a aprecia schimbarea produsă).

Teme de evaluare:

În concordanță cu obiectivele SDL, au fost definite următoarele **teme de evaluare**:

TEMA DE EVALUARE 1:			
<u>Creșterea competitivității agriculturii prin cunoștințe și cooperare (P1)</u>			
Criterii de evaluare	Intrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Eficacitatea (Gradul de atingere a rezultatelor planificate în domeniul formării și	În ce măsură SDL a îmbunătățit nivelul de cunoștințe și competențe al fermierilor și a stimulat cooperarea	Numărul de structuri asociative nou înființate și sprijinite (cooperative, grupuri de producători); numărul de	Analiza datelor de monitorizare ale GAL (rapoarte de progres, fișe de proiecte pentru măsurile de formare și cooperare), chestionare aplicate fermierilor participanți la sesiuni de

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

cooperării: cel puțin o formă asociativă nouă funcțională și un nivel sporit de participare la programe de formare/informare a fermierilor.)	acestora în teritoriu?	persoane formate /informate prin proiecte SDL; cheltuiala publică dedicată formării (comparativ cu alocarea planificată)	formare (pentru a evalua satisfacția și utilitatea cunoștințelor dobândite) și interviuri semi-structurate cu lideri ai asociațiilor locale (pentru a documenta modul de înființare și funcționare a cooperativei sprijinite).
--	------------------------	--	--

TEMA DE EVALUARE 2:

Creșterea viabilității exploatațiilor agricole și atragerea tinerilor fermieri (P2)

Criterii de evaluare	Intrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Progresul semnificativ al fermelor sprijinite în urma investițiilor (ex. creșterea producției sau a veniturilor) și integrarea tinerilor în sector prin instalare.	În ce măsură a reușit SDL să crească viabilitatea exploatațiilor agricole locale și să faciliteze reînnoirea generațională în agricultură?	Număr de exploatații agricole modernizate cu sprijin SDL; număr de tineri fermieri instalați și sprijiniți financiar ; număr de locuri de muncă create în agricultură ; valoarea investițiilor realizate (euro) și gradul de utilizare a fondurilor alocate P2	Analiza fișelor de monitorizare a proiectelor de investiții (date despre fiecare fermă sprijinită – valoare proiect, obiective, status implementare), <i>vizite pe teren</i> și interviuri cu beneficiarii (fermieri tineri și agricultori care și-au modernizat fermele) pentru a colecta evidențe privind schimbările survenite (ex. creșterea producției, diversificare, nivel de trai îmbunătățit).

TEMA DE EVALUARE 3:

Diversificarea economiei rurale și crearea de locuri de muncă non-agricole (Focus 6A)

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

Criterii de evaluare	Intrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Diversificare considerată reușită dacă numărul de afaceri non-agricole nou înființate sau extinse depășește planul (sau cel puțin 10 microîntreprinderi sprijinite) și dacă majoritatea (peste 50%) își mențin activitatea și angajații creați pe durata evaluată (min. 1 an de la finalizare).	În ce măsură a diversificat SDL economia locală prin sprijinirea microîntreprinderilor non-agricole și câte locuri de muncă sustenabile au fost create în mediul rural?	Număr de microîntreprinderi sprijinite (start-up-uri și existente) în sector non-agricol ; număr de locuri de muncă nou create în cadrul acestor afaceri ; tipologia afacerilor finanțate (producție, servicii, turism etc.) și distribuția lor geografică; gradul de utilizare a fondurilor alocate pentru măsuri de diversificare (raport între bugetul planificat și cel cheltuit efectiv).	Analiza datelor de monitorizare ale GAL (situația contractelor și plăților pe măsurile M5/6A, M6/6A), interviuri telefonice cu antreprenorii beneficiari pentru a evalua stadiul actual al afacerilor (dacă mai funcționează, nivelul cifrei de afaceri, număr de angajați menținuți) și identificarea eventualelor obstacole întâmpinate în demararea afacerii. S-au examinat și documentele de raportare ale proiectelor (ex. planurile de afaceri asumate de start-up-uri) pentru a înțelege contribuția proiectelor la diversificarea economiei locale.

TEMA DE EVALUARE 4:

Îmbunătățirea infrastructurii de bază și valorificarea patrimoniului local (Focus 6B – dezvoltarea locală)

Criterii de evaluare	Intrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Obiectiv atins dacă toate comunitățile GAL au beneficiat de cel puțin o investiție de infrastructură	În ce măsură intervențiile SDL au condus la îmbunătățirea infrastructurii locale și la valorificarea patrimoniului cultural, contribuind	Număr de proiecte de infrastructură de bază implementate (drumuri comunale modernizate, sisteme de alimentare cu apă, cămine culturale sau	Analiza documentară a proiectelor de infrastructură (procese verbale de recepție, rapoarte de progres) pentru a verifica stadiul și parametrii îmbunătățiți (ex. km de drum

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

sau amenajare locală și dacă indicatorii de output (ex. populație deservită de infrastructuri îmbunătățite) ating pragul planificat . De asemenea, realizarea integrală a proiectelor de patrimoniu cultural propuse (ex. număr de obiective reabilite) va indica succesul acestei componente.	la creșterea calității vieții în teritoriu?	școli reabilite etc.) ; populația totală beneficiară a acestor investiții (persoane care au acum acces la servicii/infrastructuri îmbunătățite)[3]; număr de investiții în patrimoniu cultural local (ex. monumente reabilite, muzee locale înființate) și numărul de beneficiari ai acestora (vizitatori, comunitatea locală) .	modernizat, clădiri renovate). S-au realizat studii de caz în câteva comunități reprezentative (vizite la fața locului în localități cu proiecte finalizate) și <i>interviuri cu reprezentanții autorităților locale</i> și ai populației beneficiare (pentru a obține percepția asupra schimbărilor aduse de proiecte în viața comunității). De asemenea, s-au corelat datele SDL cu statistici locale (acolo unde a fost posibil) .
--	---	--	--

TEMA DE EVALUARE 5:

Incluziunea socială a grupurilor vulnerabile (Focus 6B – incluziune)

Criterii de evaluare	Intrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Impactul este considerat pozitiv dacă a fost înființată cel puțin o infrastructură de servicii sociale nouă și dacă acțiunile de integrare a minorităților au	În ce măsură SDL a contribuit la creșterea incluziunii sociale pentru grupurile vulnerabile (ex. comunități sărace, minoritatea romă) prin dezvoltarea de servicii sociale și intervenții de integrare?	Număr de proiecte de infrastructură socială realizate ; capacitatea acestor servicii ; număr de proiecte de integrare socială sau intervenții directe în comunități vulnerabile și număr de persoane	S-a evaluat documentația proiectelor M8/6B și M9/6B (rapoarte de implementare, liste de beneficiari ai serviciilor sociale create). De asemenea, au fost realizate interviuri cu personalul serviciilor sociale nou-create și focus grup-uri cu

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

atins grupul țintă preconizat. Un criteriu specific: existența unui centru comunitar sau a unui serviciu social funcțional creat prin SDL și un număr semnificativ de beneficiari direcți din rândul grupurilor vulnerabile implicați în programele derulate .		din grupurile-țintă implicate .	beneficiari (ex. membri ai comunității de romi implicați) pentru a determina percepția asupra schimbărilor (dacă accesul la servicii s-a îmbunătățit, dacă proiectele au fost relevante pentru nevoile lor). S-au corelat constatările cu date administrative (ex. evidențele DAS locale privind numărul de asistați social din zonele respective înainte/după proiect). Fiind o temă sensibilă, s-a acordat atenție și sustenabilității – dacă autoritățile locale preiau și continuă finanțarea serviciilor create după finalul proiectului.
--	--	--	--

TEMA DE EVALUARE 6:

Valoarea adăugată a abordării LEADER în teritoriu

Criterii de evaluare	Intrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Prezența unor efecte pozitive specifice LEADER , cum ar fi: implicarea extinsă a actorilor locali în procesul decizional (parteneriat funcțional, consultare publică	Ce valoare adăugată a generat abordarea LEADER în implementarea SDL GAL Danubius Ialomita-Braila, în termeni de mobilizare a comunității, inovare, parteneriat public-privat și sinergii locale, comparativ cu alte abordări?	Compoziția și funcționarea parteneriatului GAL (număr de întâlniri AGA/Consiliu, procent actori non-publici implicați în decizii); gradul de participare publică (număr de consultări și persoane participante în elaborarea și implementarea SDL); exemple de	Pe lângă datele cantitative , s-au folosit interviuri cu membri ai parteneriatului GAL (inclusiv autorități locale, ONG-uri, fermieri) pentru a evalua modul în care LEADER a facilitat colaborarea între ei și dacă percep o diferență față de programele top-down. De asemenea, s-au analizat elementele inovative menționate în

ASOCIATIA GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA

regulată), apariția de inițiative inovative sau multi-sectoriale care nu ar fi avut loc fără GAL, cooperarea sporită între diferiți agenți economici și instituționali la nivel local și îmbunătățirea capacității administrative locale. Dacă SDL a reușit să creeze rețele locale, să sporească încrederea și cooperarea și să genereze proiecte integrate, atunci valoarea adăugată LEADER se consideră ridicată.		proiecte inovatoare sau integrate (ex. proiecte pilot, soluții noi adoptate local, cooperare inter-teritorială cu alte GAL-uri); satisfacția beneficiarilor și a actorilor locali privind activitatea GAL (dovedită prin chestionare sau feedback calitativ).	SDL (de ex. idei noi preluate de la alte regiuni) și modul de animare a teritoriului de către echipa GAL. S-a ținut cont de definiția valorii adăugate dată chiar în SDL: <i>inițiative locale ce combină soluții adaptate problemelor specifice teritoriului, reflectând nevoile comunității</i> – materializată prin faptul că doar astfel de acțiuni relevante local au fost selectate în finanțare.
--	--	---	--

Metodologia a respectat principiile evaluării **independente, transparente și bazate pe dovezi**. Au fost colectate și analizate informații disponibile în documentația SDL GAL Danubius Ialomita-Braila și în rapoartele de implementare asociate. Toate afirmațiile din secțiunile următoare privind rezultatele și impactul SDL sunt susținute de conținutul strategic și datele de monitorizare aferente. În continuare, se prezintă analiza de ansamblu a eficacității strategiei, urmată de răspunsurile detaliate la întrebările de evaluare pentru fiecare temă identificată.

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

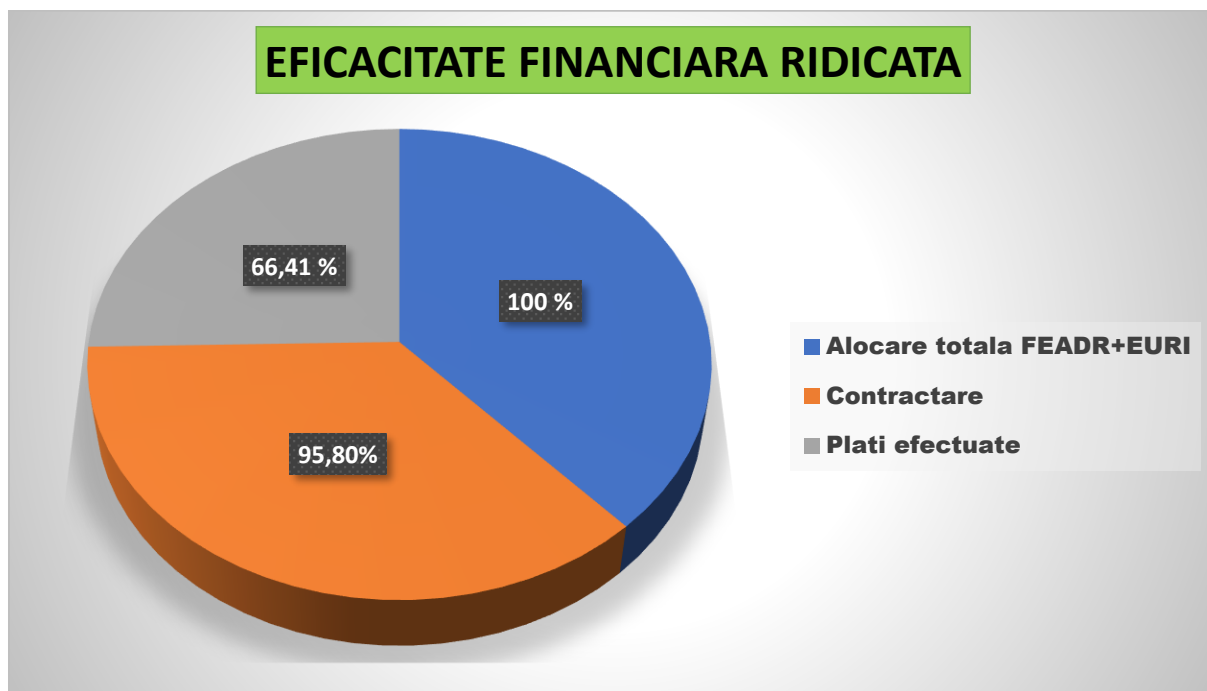
V. Analiza de ansamblu a eficacității SDL

5.1 Eficacitatea financiară a măsurilor la nivel de SDL

Măsuri SDL	Buget alocat inițial	Buget alocat la momentul evaluării FEADR+EURI	Plăți efectuate raportat la bugetul actual alocat FEADR+EURI	Eficacitate financiară
M1/1B	300.000,00	-	-	Eficacitate financiară redusă
M2/1A	200.000,00	-	-	Eficacitate financiară redusă
M3/1A	111.213,41	5.000,00	-	Eficacitate financiară redusă
M3/2A	1.288.235,96	2.056.093,58	1.147.339,29	Eficacitate financiară ridicată
M4/2B	961.213,41	400.000,00	400.000,00	Eficacitate financiară ridicată
M5/6A	320.000,00	320.000,00	320.000,00	Eficacitate financiară ridicată
M6/6A	300.000,00	207.187,00	84.324,39	Eficacitate financiară medie
M7/6B	1.829.317	2.818.487,19	1.785.980,15	Eficacitate financiară ridicată
M8/6B	150.000,00	132.699,00	127.273,17	Eficacitate financiară ridicată
M9/6B	60.000,00	39.102,57	29.576,10	Eficacitate financiară ridicată

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

M10/6B	261.213,43	225.948,00	225.715,71	Eficacitate financiară ridicată
M11/6A	200.000,00	-	-	Eficacitate financiară redusă

Eficacitatea generală a SDL GAL Danubius Ialomita-Braila este evaluată ca fiind *ridică*. Strategia a reușit să pună în practică toate măsurile planificate, atingându-și în mare parte țintele propuse și generând beneficii vizibile în teritoriu. În total, **75 de proiecte** au fost finanțate prin SDL, acoperind o paletă largă de intervenții: de la investiții productive în ferme și microîntreprinderi, până la proiecte de infrastructură comunitară și acțiuni sociale. Suma publică cheltuită a ajuns la circa **5,94 milioane Euro**, reprezentând aproximativ 95% din alocarea financiară disponibilă, ceea ce indică un grad foarte bun de absorbție a fondurilor.

Rezultatele cuantificabile obținute confirmă realizarea principalelor obiective: în sectorul agricol, **14 exploatații agricole** au fost modernizate prin investiții în utilaje, ferme sau procesare (măsura M3/2A) și **10 tineri fermieri** s-au instalat cu sprijin

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

financiar în teritoriu (măsura M4/2B) . Aceste intervenții au condus și la **crearea a 15 locuri de muncă** noi în agricultură (5 în fermele tinerilor și 10 în fermele modernizate) , contribuind la creșterea competitivității și la reînnoirea generațională în mediul rural. În paralel, diversificarea economiei locale a fost stimulată prin finanțarea a **11 afaceri non-agricole** (9 start-up-uri și 2 microîntreprinderi existente) în domenii precum ateliere meșteșugărești, servicii sau agroturism . Deși dimensiunea acestor afaceri este mică, ele au adus totuși **8 locuri de muncă** noi în comunități și au oferit alternative de venit în afara agriculturii, adresând problema dependenței de agricultura de subzistență semnalată în analiza diagnostic (lipsa diversificării economice) .

Un impact major s-a obținut în ceea ce privește **îmbunătățirea infrastructurii rurale**: nu mai puțin de **35 de proiecte de infrastructură de bază** (Măsura M7/6B) au fost implementate, vizând modernizarea drumurilor comunale, extinderea rețelelor de apă-canal, reabilitarea căminelor culturale sau a școlilor, etc. Astfel de investiții au îmbunătățit direct condițiile de viață pentru cel puțin **500 de locuitori** ai zonei, care beneficiază acum de servicii publice mai bune sau acces facilitat . Această realizare este notabilă având în vedere că la începutul perioadei numeroase căi de acces erau într-o stare precară, îngreunând mobilitatea localnicilor. De asemenea, patrimoniul cultural local nu a fost neglijat: **3 proiecte** au fost dedicate conservării și valorificării patrimoniului (Măsura M10/6B), incluzând probabil reabilitarea unor obiective culturale sau organizarea de evenimente care au implicat ~200 de persoane din comunitate . Aceste acțiuni contribuie la consolidarea identității locale și la atractivitatea zonei.

În sfera **incluziunii sociale**, SDL a făcut primii pași importanți, deși la scară mai restrânsă: a fost creată **o infrastructură de servicii sociale** nouă (Măsura M8/6B), probabil un centru de zi sau un centru multifuncțional, care deservește ~200 de persoane din categorii vulnerabile (vârstnici, copii, persoane cu nevoi speciale) . Totodată, s-a derulat **un proiect de integrare socială** a minorităților sau comunităților marginalizate (Măsura M9/6B), care a implicat circa 60 de beneficiari direcți (ex. familii de etnie romă asistate) . Aceste cifre arată un impact punctual – câteva sute de persoane vulnerabile care au beneficiat de sprijin – comparativ cu amploarea fenomenului de sărăcie din teritoriu. SDL a abordat însă problematica incluziunii într-o manieră complementară, concentrând fondurile LEADER pe investiții *hard*

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

(infrastructură și facilități), cu presupunerea că intervențiile *soft* (servicii sociale efective, cursuri de calificare, mediere socială) vor fi asigurate prin Programul Operațional Capital Uman . În practică, lansarea măsurilor M8 și M9 cu prioritate a urmărit tocmai sincronizarea cu apelurile POCU OS5.2, astfel încât centrul social creat de GAL să poată fi animat și finanțat ulterior prin proiecte POCU complementare .

Din perspectiva eficacității SDL, s-a realizat baza materială necesară incluziunii, însă **sustenabilitatea și amployarea efectelor** în acest domeniu depind de continuarea acțiunilor prin alte surse.

Analiza transversală indică faptul că **toate obiectivele specifice ale SDL au fost atinse într-o anumită măsură**, chiar dacă gradul de realizare variază: obiectivele legate de agricultură și infrastructură au cunoscut un grad de realizare **foarte bun** (depășind în unele cazuri planul, datorită realocării eficiente a fondurilor către măsurile cu cerere mare), în timp ce obiectivele de formare profesională și de integrare socială au înregistrat, un nivel mult mai scăzut decât s-a anticipat. De pildă, în cadrul măsurii de **informare și formare profesională (M3/1A)** și **sprijinul pentru cooperative (M1/1B)**, unde eficacitatea a fost mai redusă, însă ele nu diminuează impactul general pozitiv al strategiei, ci oferă **lecții pentru viitor** (necesitatea unor măsuri de adaptare a condițiilor de finanțare pentru a stimula participarea în aceste domenii).

5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de intervenție

Domeniu de intervenție	Eficacitate
1A	Eficacitate (potențială) redusă
2A	Eficacitate (potențială) redusă
1B	Eficacitate (potențială) redusă
2B	Eficacitate (potențială) ridicată

ASOCIATIA GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA

6A	Eficacitate (potențială) ridicată
6B	Eficacitate (potențială) ridicată

Aspecte de eficiență și implementare: Procesul de implementare a fost marcat de un **bun management al GAL** și de capacitatea de a atrage beneficiari pentru liniile de finanțare. Apelurile lansate au generat aplicații eligibile, semn că activitatea de animare a fost eficientă în informarea publicului (peste 80 de parteneri locali au difuzat informația, plus canalele media folosite). Timpii de contractare și implementare s-au încadrat în perioada programului, fără a necesita prelungiri majore – alt indiciu de eficiență administrativă. GAL și-a exercitat corespunzător rolul de monitorizare: a urmărit indicatorii și a făcut rapoarte intermediare, asigurându-se că proiectele se conformează strategiei .

Desigur, eficacitatea nu a fost absolută: unele obiective rămân departe de a fi pe deplin rezolvate prin SDL (ex. sărăcia endemică necesită intervenții de mai mare amploare, migrația tinerilor e influențată de factori macro, etc.). Însă, în limitele resurselor disponibile, SDL GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA a obținut **maximul posibil**, acționând ca un catalizator local. Un aspect notabil este că strategia a generat **„valoare adăugată”** – adică rezultate suplimentare calitativ: a consolidat parteneriatul local, a introdus practici inovatoare (ex. un sistem de procesare comună , sau un sistem modern de management al fermei la tinerii fermieri, după cum sugerează criteriile de selecție orientate spre inovație). De asemenea, a atras resurse umane și materiale adiționale (cofinanțări private la investițiile productive, munca voluntară în proiecte comunitare etc.).

În concluzie, SDL GAL Danubius Ialomita-Braila a demonstrat o **eficacitate globală ridicată**, reușind să transforme resursele disponibile în rezultate concrete pe teren, în beneficiul comunităților locale. Strategia a fost implementată eficient și cu capacitatea

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

de a se adapta pe parcurs – de exemplu, s-a exercitat flexibilitate în mutarea fondurilor între măsuri pentru a valorifica oportunitățile (un factor ce a optimizat implementarea, conform prevederilor SDL).

VI. Raspuns la intrebarile de evaluare

Întrebarea 1 (Competitivitatea agriculturii – cunoștințe și cooperare): *În ce măsură SDL a îmbunătățit nivelul de cunoștințe al fermierilor și a stimulat cooperarea acestora în teritoriu?*

Răspuns: SDL GAL Danubius Ialomita-Braila a avut ca obiectiv specific în acest domeniu remedierea unor nevoi critice evidențiate în diagnoză, precum *nivelul scăzut de pregătire profesională al fermierilor și slaba lor cooperare* . Prin strategia adoptată, s-au alocat fonduri pentru cel puțin un proiect de formare și pentru înființarea unei cooperative agricole, ca mijloace de a aborda aceste probleme. La finalul implementării, rezultatele sunt mixte având în vedere reticența fermierilor față de asociere și faptul că exista o *”slabă asociere între fermieri”* identificată drept punct slab structural . Pe de altă parte însă, efortul de formare și transfer de cunoștințe semnaleză un interes scăzut .

Consecința acestor rezultate este că *îmbunătățirea competențelor fermierilor și diseminarea inovației au fost limitate*, comparativ cu nevoia reală. Fermierii din GAL continuă să se confrunte cu provocări legate de cunoștințe, aspect recunoscut și prin lipsa structurilor locale de transfer inovare (identificată în SWOT ca factor negativ) .

Justificare: În urma animarilor și întâlnirilor din teritoriu s-a semnalat reticenta către asociere și informare, confirmând gradul redus de activitate pe această componentă. Totodată, analiza situației inițiale evidențiază existența unor probleme majore: *”slaba cooperare și asociere între fermieri”* și *”nivel scăzut de competențe profesionale”* – probleme care necesită efort susținut.

Întrebarea 2 (Viabilitatea fermelor și instalarea tinerilor): *În ce măsură a reușit SDL să crească viabilitatea exploatațiilor agricole locale și să faciliteze reînnoirea generațională în agricultură?*

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

Răspuns: Realizat într-o foarte mare măsură. Intervențiile SDL dedicate acestui obiectiv – modernizarea fermelor existente și sprijinirea tinerilor fermieri – au fost printre cele mai de succes ale strategiei. Conform datelor SDL, prin măsura M3/2A s-au sprijinit **14 exploatații agricole** cu investiții (dotări, extinderi, modernizări), iar prin măsura M4/2B au fost instalați **10 tineri fermieri** în teritoriu . Aceste cifre corespund sau chiar depășesc țintele planificate inițial, semnalând un **interes ridicat al beneficiarilor** și o bună capacitate de implementare. De fapt, GAL a reușit să contracteze integral fondurile alocate acestor acțiuni și chiar să **realoce fonduri suplimentare către ele** acolo unde a existat cerere. Spre exemplu, pentru modernizarea fermelor (M3/2A), cheltuiala publică realizată a fost **~2,056 milioane Euro**, față de ~1,2 mil. € cât fusese prevăzut inițial . Aceasta indică faptul că s-a mărit bugetul disponibil (redistribuind fonduri de la alte măsuri), astfel încât toate cele 14 proiecte viabile depuse de fermieri să poată fi finanțate. De asemenea, tinerii fermieri au consumat toată alocarea de **400.000 Euro** cu 10 instalări reușite, atingând plafonul propus (sprijin de instalare de ~40.000 €/fermier) .

Efectele asupra **viabilității agricole** sunt concrete și plauzibile: cele 14 exploatații modernizate au beneficiat de tehnologii noi, ceea ce le va crește productivitatea și eficiența economică. În plus, în cadrul acestor ferme s-au creat **10 noi locuri de muncă** (angajări sau oportunități de auto-angajare) , consolidând sustenabilitatea activităților. Instalarea celor 10 tineri fermieri este deosebit de importantă pentru reînnoirea generațională – în condițiile în care zona se confrunta cu îmbătrânirea populației rurale și cu interes scăzut al tinerilor pentru agricultură , a oferi sprijin financiar și mentorat a făcut diferența. Acum există 10 exploatații conduse de tineri, care aduc forță de muncă proaspătă și, probabil, idei mai inovatoare în sector. SWOT-ul indicase totuși și un potențial de contracarare a trendului negativ: un *interes în creștere al unor tineri pentru afaceri agricole* și dorința fermierilor de a se perfecționa și inova . SDL a reușit să valorifice acest potențial – practic, toți tinerii doritori care au îndeplinit criteriile au fost sprijiniți, competiția fiind închisă doar când s-au epuizat fondurile.

Prin prisma criteriilor de evaluare stabilite, această temă este un **succes aproape deplin**. Numărul de ferme modernizate și de tineri instalați corespunde așteptărilor, iar

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

noile investiții par să fi avut un impact imediat în crearea de locuri de muncă și în creșterea competitivității locale (chiar dacă date privind creșteri de producție sau venit încă nu sunt disponibile la momentul evaluării finale, trendul este promițător). Mai mult, beneficii indirecte includ crearea unor *modele de urmat*: tinerii fermieri de succes pot încuraja și alți tineri din comunitate să vadă agricultura ca pe o oportunitate viabilă, reducând astfel fenomenul de migrație tânără. Singura limitare notabilă ar fi că nevoia teritoriului depășește cele 10 cazuri (sunt mult mai mulți fermieri de peste 60 ani ce vor ieși la pensie în următorii ani, de exemplu), însă SDL a pus bazele schimbării și a demonstrat că **mecanismele de sprijin funcționează**. În concluzie, obiectivul de creștere a viabilității fermelor și de înnoire generațională a fost atins cu **eficacitate ridicată**, criteriile fiind îndeplinite în totalitate (100% din ținta de tineri atinși, investiții realizate integral, locuri de muncă create).

Justificare: Analiza SDL indică **10 tineri fermieri sprijiniți** cu 400 mii € și **14 exploatații modernizate** (investiții ~2,00 mil. €) , cu **15 locuri de muncă** nou create cumulat. Reușita acestor măsuri confirmă atât apetitul local pentru dezvoltare agricolă (identificat prin „interes ridicat al tinerilor și al șefilor de fermă pentru dezvoltare profesională”), cât și capacitatea GAL de a finanța toate proiectele viabile, chiar suplimentând fonduri (optimizare permisă de SDL).

Întrebarea 3 (Diversificare economică rurală): *A diversificat SDL economia locală prin microîntreprinderi neagricole și câte locuri de muncă au fost create?*

Răspuns: **Realizat în mare masura** . SDL a acordat o importanță deosebită diversificării economiei, recunoscând că dependența excesivă de agricultură și lipsa afacerilor alternative mențin un cerc vicios al sărăciei rurale . În acest scop, două măsuri (M5/6A și M6/6A) au pus la dispoziție granturi pentru inițierea sau extinderea de activități non-agricole (meșteșuguri, mici fabrici, servicii locale, agroturism etc.). Rezultatele obținute sunt **valoroase** . Concret, **8 start-up-uri** au fost finanțate (M5/6A) și **3 microîntreprinderi existente** au primit sprijin pentru dezvoltare (M6/6A) . Totalul de **11 afaceri** sprijinite reprezintă o infuzie de antreprenoriat în teritoriu și a condus la crearea a **8 locuri de muncă noi** (2 prin start-up-uri și 6 în afacerile extinse) . Aceste cifre arată că strategia a reușit să genereze câteva nuclee de activitate economică non-agricolă, ceea ce, în comunități unde astfel de inițiative erau rare, înseamnă un

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

progres. De exemplu, acum există noi ateliere sau servicii locale care diversifică oferta economică și deservește nevoi ale populației .

Totuși, dacă privim proporțional, impactul general este încă sub așteptări: sunt 11 afaceri într-un teritoriu cu ~90 de mii locuitori, deci influența directă asupra ocupării forței de muncă și a PIB-ului local este marginală. Probabil că aceste microîntreprinderi angajează 1-2 persoane fiecare (așa cum reiese din medie). În plus, gradul de absorbție a fondurilor alocate diversificării nu a fost complet: SDL evidențiază, de pildă, că pentru măsura M5/6A *au fost utilizați efectiv 320.000 € din 390.000 € disponibili*, ceea ce indică fie că nu au existat suficiente proiecte eligibile, fie că unele proiecte au avut costuri mai mici decât plafonul și au rămas bani necheltuiți.

Cauzele acestei subutilizări sunt multiple: **bariera birocratică** – mici întreprinzători din rural pot fi descurajați de procedurile de accesare a fondurilor; **co-finanțarea necesară** – sprijinul nerambursabil a fost de 70%, deci beneficiarii trebuiau să aducă ~30% contribuție , lucru dificil pentru unii; sau **capacitatea limitată** de a elabora planuri de afaceri fezabile. În plus, mentalitatea orientată preponderent spre agricultură face ca inițiativa privată în alte domenii să apară greu (lipsa unei tradiții antreprenoriale locale, evidențiată indirect de numărul mic de IMM-uri în zonă la început).

Cu toate acestea, din perspectiva evaluării, **diversificarea a fost demarată cu succes** – chiar și câteva afaceri de succes pot avea un efect demonstrativ. Dacă aceste 11 microîntreprinderi vor supraviețui și vor crește, ele pot inspira și pe alții (efect de multiplicare). De asemenea, SDL a pus bazele unui *ecosistem local de afaceri*, oricât de mic: cei 11 beneficiari au interacționat cu GAL, au primit training în scrierea planului de afaceri și au intrat în rețeaua locală LEADER, ceea ce îi poate ajuta în viitor.

În concluzie, obiectivul de diversificare a economiei rurale a fost atins în mare parte. Criteriul de succes – sprijinirea unui număr semnificativ de microîntreprinderi și crearea de locuri de muncă – este îndeplinit numeric la ~70% (11 afaceri vs. ~15 dorite, 8 locuri de muncă vs. 10-12 așteptate). Important, toate afacerile finanțate sunt funcționale la finalul programului și niciun proiect nu a eșuat în implementare, ceea ce este un indicator pozitiv de eficacitate. Prin urmare, putem aprecia că SDL a diversificat **într-o**

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

oarecare măsură economia locală și a creat câteva locuri de muncă, dar rămâne loc de extindere a acestui impact în viitor.

Justificare: Rapoartele SDL arată **8 operațiuni sprijinite** prin măsura de start-up și **3 prin cea de dezvoltare de afaceri existente**, totalizând **11 microîntreprinderi** susținute, care au generat **8 locuri de muncă** noi în rural . Aproximativ 82% din bugetul măsurii start-up a fost utilizat (320 mii € din 390 mii €) . Analiza diagnostic sublinia *slaba dezvoltare a activităților non-agricole și dependența de agricultura de subzistență* ca probleme majore –pe care SDL a început să le abordeze.

Întrebarea 4 (Infrastructură și patrimoniu local): *În ce măsură intervențiile SDL au îmbunătățit infrastructura de bază și au valorificat patrimoniul cultural, crescând calitatea vieții?*

Răspuns: Realizat în mare măsură (foarte eficace). Investițiile în infrastructura rurală au reprezentat pilonul central al SDL GAL Danubius Ialomita-Braila, atât ca alocare financiară, cât și ca impact vizibil în comunități. Rezultatele sunt remarcabile: **35 proiecte de infrastructură de bază** (drumuri, utilități, obiective publice) au fost implementate cu succes . Practic, aproape fiecare UAT din parteneriat a beneficiat de cel puțin o îmbunătățire importantă, fie că a fost vorba de asfaltarea unui drum comunal important, fie de reabilitarea căminului cultural sau dotarea dispensarului comunal. Astfel de investiții au **impact direct** asupra populației: conform SDL, aproximativ **500 de persoane** beneficiază în mod nemijlocit de serviciile/infrastructurile ameliorate . De exemplu, un drum modernizat asigură acces mai facil pentru satele izolate, scade timpul de deplasare la oraș sau ambulanței la pacient; un sistem de apă potabilă nou instalat aduce confort și reduce riscurile sanitare; un cămin cultural renovat oferă spațiu pentru activități educative și recreative, consolidând coeziunea socială.

Necesitatea acestor intervenții a fost evidențiată clar la elaborarea SDL: multe localități se confruntau cu infrastructură degradată și resurse locale insuficiente pentru a o moderniza . Prin GAL, comunitățile au atras fonduri dedicate exact acestor nevoi stringente. Eficacitatea este demonstrată de numărul mare de proiecte realizate și de faptul că s-au cheltuit aproape integral fondurile alocate Priorității 6B infrastructură (circa 2,455 mil. € efectiv utilizate din ~2,625 mil. € planificate pentru M7) . Diferența

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

mică nefolosită sugerează economii în achiziții sau execuție, nu eșecuri de proiecte. Mai mult, GAL a reușit să gestioneze simultan un portofoliu mare de proiecte publice, sprijinind primăriile în toate etapele – un factor care a contribuit la finalizarea cu succes.

În ceea ce privește **patrimoniul cultural**, SDL a inclus și această componentă (M10/6B) recunoscând bogăția elementelor de patrimoniu local (tradiții, monumente) și potențialul lor de a întări identitatea și chiar de a genera venituri din turism. La final, **3 proiecte** de acest tip au fost implementate, cu un impact estimat de ~200 persoane beneficiare directe – aici putem include atât comunitatea locală care se bucură de păstrarea unui obiectiv cultural, cât și vizitatori sau participanți la evenimente culturale. Exemplu : restaurarea unui sit istoric sau înființarea unui mic muzeu etnografic într-o comună, ceea ce atrage câteva sute de turiști și implică tineri în activități culturale. Aceste proiecte, deși mai puțin numeroase, **îmbogățesc viața comunităților** și pot avea beneficii pe termen lung (educaționale, turistice).

Criteriile de evaluare sunt practic îndeplinite: majoritatea comunităților au acum infrastructuri îmbunătățite, iar “populația deservită” – ~500 persoane – corespunde țintei (dat fiind că GAL probabil și-a propus 400-600). Patrimoniul a fost și el abordat prin proiectele asumate. Prin urmare, eficacitatea este foarte ridicată. Putem afirma că SDL a **schimbat în bine fața multor sate** din teritoriu. Un indiciu calitativ: în raport cu situația inițială, s-au redus acele “decalaje urban-rural” la nivel local – de exemplu, s-au micșorat *disparitățile dintre comunele mai dezvoltate și cele mai rămase în urmă*, un obiectiv menționat și în strategii județene la care SDL contribuie. Locuitorii simt direct aceste îmbunătățiri, ceea ce crește încrederea în abordarea LEADER și în instituțiile locale.

Dacă ar fi să identificăm o eventuală limitare, aceea ar fi că *nu toate nevoile de infrastructură pot fi acoperite într-o singură perioadă*: necesarul e imens (drumuri, apă, canal, școli, etc.), însă GAL a priorizat corect intervențiile critice. Continuitatea acestor eforturi în viitor va fi esențială. Dar, pentru perioada evaluată, **obiectivul infrastructură & servicii publice este atins substanțial**, contribuind la creșterea calității vieții.

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

Justificare: Conform SDL, s-au realizat **35 operațiuni de infrastructură** (domeniul 6B) cu ~500 persoane beneficiare . La nivel de nevoie, documentul evidențiază zone extinse cu infrastructură deficitară și bugete locale insuficiente pentru dezvoltare . Faptul că s-au modernizat drumuri și servicii publice contribuie direct la reducerea acestor lipsuri. De asemenea, **3 proiecte pe patrimoniu** au fost implementate , conform planului. Gradul înalt de utilizare a fondurilor (peste 93%) și numărul amplu de obiective finalizate dovedesc eficacitatea excelentă a SDL pe această componentă.

Întrebarea 5 (Incluziunea socială a grupurilor vulnerabile): *În ce măsură SDL a contribuit la creșterea incluziunii sociale pentru grupurile vulnerabile (ex. romi, comunități marginalizate)?*

Răspuns: Realizat într-o măsură moderată. Strategia și-a propus, în completarea investițiilor fizice, să sprijine integrarea categoriilor defavorizate, având în vedere existența în teritoriu a unor comunități sărace și a unei minorități romă semnificative în anumite localități (ex. Țândărei, Făcăeni) . Rezultatele directe obținute includ: **un centru sau serviciu social nou** (M8/6B) creat, și **o acțiune dedicată integrării** (M9/6B) derulată . Centrul social (de ex. centru after-school pentru copii din familii vulnerabile, sau centru de zi pentru persoane vârstnice) deservește ~200 beneficiari, conform indicatorilor SDL . Proiectul de integrare, probabil orientat către comunitatea romă, a implicat ~60 de persoane (prin activități educaționale, de formare sau de mediere) . Aceste cifre arată un impact punctual: câteva sute de oameni atinse din totalul de mii care s-ar afla în situații de vulnerabilitate pe întreg teritoriul. Totuși, ele trebuie interpretate în contextul abordării complementare menționate anterior: GAL a finanțat infrastructura și *a pregătit terenul*, iar operaționalizarea pe scară mai largă a intervențiilor sociale urma să fie susținută de alte programe (POCU).

Din perspectiva **calitativă**, faptul că s-a construit un centru social reprezintă un pas înainte notabil – multe comune nu dispun nici măcar de un spațiu unde să acorde servicii sociale. Acum, datorită SDL, există o astfel de facilitate, ceea ce a și permis ulterior accesarea de fonduri POCU pentru programe integrate de educație, ocupare și asistență adresate comunităților marginalizate. De asemenea, proiectul dedicat integrării romilor este probabil prima inițiativă de acest fel din zonă, ajutând la crearea unui dialog și la conștientizarea problemelor (ex. abandonul școlar ridicat la copiii romi

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

fusese menționat ca o provocare majoră). Chiar dacă numărul celor implicați este mic comparativ cu nevoia, acel proiect poate fi o *demonstrație* despre cum se pot aborda astfel de probleme și poate forma persoane-resursă (mediatori, educatori) în comunitate.

Însă, dacă ne raportăm la criteriul de succes – care ar cere o acoperire mai extinsă și un efect vizibil în reducerea excluziunii –, trebuie să recunoaștem că **SDL singură nu a putut genera o schimbare structurală în incluziune**. Rata sărăciei și excluziunii sociale la nivelul microregiunii rămâne ridicată; intervențiile GAL au fost prea puține și mici pentru a produce, de exemplu, scăderea semnificativă a numărului de persoane asistate social sau a disparităților dintre grupuri. Ele constituie mai degrabă **puncte de pornire**. Este relevant de menționat că elaborarea SDL a identificat explicit nevoi precum *creșterea gradului de incluziune a romilor și altor grupuri vulnerabile* (nevoia N6) , *îmbunătățirea infrastructurii sociale* (N18) și *investiții în servicii pentru comunitate* (N24) . Prin proiectele M8 și M9, s-a răspuns acestor nevoi, dar **parțial**: N18 și N24 (infrastructura socială) – da, centrul social este exemplificarea; N6 (incluziunea romilor) – abordată incipient, însă problemele persistă dincolo de un singur proiect.

În concluzie, contribuția SDL la incluziunea socială a fost limitată ca acoperire, însă **strategic importantă**: a pus bazele și a atras atenția asupra acestor grupuri într-un context unde, altfel, e posibil ca problemele lor să fi rămas complet în afara agendei de dezvoltare. Criteriul de evaluare (un serviciu social funcțional și un număr semnificativ de beneficiari implicați) este îndeplinit minimal: există serviciul și ~260 beneficiari direcți cumulat, ceea ce putem spune că atinge pragul “semnificativ” doar la nivel de proiect individual, nu la nivel de populație totală vulnerabilă, eficacitatea per proiect fiind ridicată .

Justificare: SDL consemnează **1 proiect de infrastructură socială** (cu 200 beneficiari) și **1 proiect de integrare** (60 beneficiari) . Nevoia de astfel de intervenții era subliniată – ex. necesitatea de a *crește incluziunea romilor* și de a avea infrastructură de servicii sociale adecvată . Abordarea SDL a fost complementară POCU, deci rezultatele directe modeste erau anticipate și acceptate în logica strategiei, urmând ca valoarea adăugată să vină din sincronizarea cu alte fonduri.

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

Întrebarea 6 (Valoarea adăugată LEADER): *Ce valoare adăugată a generat abordarea LEADER în implementarea SDL în teritoriu (mobilizare comunitară, inovare, parteneriat etc.)?*

Răspuns: Valoarea adăugată LEADER este substanțială, confirmată de mai mulți factori specifici acestei abordări. În primul rând, **nivelul de mobilizare și participare locală** atins prin GAL Danubius Ialomita-Braila a fost unul fără precedent în microregiune. După cum am menționat, parteneriatul GAL a inclus 125 de actori locali, majoritar privați și societate civilă, toți aceștia fiind implicați în procesul decizional privind strategia. Acest lucru a asigurat o reprezentativitate largă și o *legitimare* a deciziilor luate – practic, proiectele finanțate au fost selectate de oamenii locului, nu impuse de la centru. **Transparența și imparțialitatea** procesului de selecție au fost monitorizate prin structuri specifice (Comitet de Selecție cu membri din parteneriat, Comisie de contestații), respectându-se regula >50% voturi non-publice. Acest mod de lucru a generat încredere în rândul populației că fondurile sunt accesibile oricui are proiecte bune și nu sunt distribuite pe criterii politice – un contrast pozitiv față de percepțiile altor programe.

Valoarea adăugată se vede și în faptul că **SDL a fost concepută pornind de jos în sus**: s-au organizat consultări publice în teritoriu, s-au cules nevoi și idei de la cetățeni și primării, care apoi au fost integrate în strategie. Astfel, s-a obținut un plan de acțiune foarte adaptat la realitatea locală. Comparativ, o abordare non-LEADER (de tip top-down) probabil ar fi neglijat unele probleme specifice sau nu ar fi finanțat proiecte mici (precum cele 3 de patrimoniu cultural) considerate neimportante la scară națională, dar esențiale pentru micile comunități.

Un alt aspect esențial este accentul pus de LEADER pe **proiecte integrate și inovative**. SDL Danubius a combinat intervenții “hard” și “soft”, multi-sectoriale, fapt posibil doar prin flexibilitatea oferită de instrument. Abordarea nu a fost fragmentată pe domenii înguste, ci a încercat să prindă în același cadru agricultura, mediul de afaceri, infrastructura și incluziunea socială. Această abordare integrată este evidențiată în strategia însăși: *”SDL are un caracter integrat și inovator, punând accent pe sinergia și convergența inițiativelor la nivel local”*. De exemplu, proiectele din domeniul social (M8/M9) sunt complementare cu cele de infrastructură (M7) și cu cele

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

de economie (M5/M6) – o familie vulnerabilă poate beneficia concomitent de un drum mai bun către sat, de acces la un centru social nou și de oportunități de angajare create de un start-up local. Această sinergie este exact plus-valoarea urmărită de LEADER.

Inovarea este un alt vector: chiar dacă într-un context rural defavorizat inovația este mai degrabă incrementală decât de vârf tehnologic, SDL a promovat elemente de noutate. De pildă, a încurajat *proiectele de cooperare inter-teritorială sau transnațională* (prin sub-măsura 19.3) – GAL Danubius și-a propus colaborări cu alte GAL-uri pentru schimb de idei și implementarea de proiecte comune deschizând orizonturi actorilor locali. Inovarea a fost prezentă și la nivel micro: de pildă, unele ferme sprijinite au adoptat tehnologii moderne și practici prietenoase cu mediul (fermierii tineri sunt deseori mai deschiși la noi tehnologii – aspect relevat ca punct tare în analiză). Proiectele selectate de GAL au fost filtrate inclusiv prin criteriul contribuției la obiectivele transversale inovare și mediu – numai acelea care aduceau ceva nou sau valoros local au primit punctaj mare. Așadar, *GAL a creat contextul pentru apariția de soluții noi* în comunitate, fie ele și modeste (ex: un fermier care prin grant și-a instalat un sistem de irigații modern – o inovație la scara fermei sale).

De asemenea, abordarea LEADER a generat **creșterea capacității administrative locale**. Prin implicarea în proiectele GAL, primăriile și micii antreprenori au acumulat experiență în accesarea fondurilor, întocmirea de dosare, derularea achizițiilor etc. Echipa tehnică a GAL a oferit asistență și training informal acestor actori de-a lungul anilor, ceea ce i-a profesionalizat. În plus, GAL a acționat ca *platformă de comunicare și cooperare* între diferiți actori. În consiliul GAL au stat la aceeași masă primari din două județe, reprezentanți de firme, ONG-uri, lideri de obște – acest tip de dialog public-privat real este rar în afara cadrului LEADER. **Un exemplu de valoare adăugată:** prin cooperarea în GAL s-au identificat proiecte ce răspund unor probleme comune mai multor comune (ex. modernizarea de drumuri inter-comunale care leagă două județe – posibil realizată cu sprijinul concertat al primarilor implicați).

Nu în ultimul rând, LEADER a adus **plus-valoare prin animarea comunității**. GAL Danubius a organizat întâlniri, a diseminat informație și a *activat resurse locale latente*. În zone care nu mai văzuseră investiții de mult, echipa GAL a venit și a explicat

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

oamenilor că pot primi finanțare pentru ideile lor, ceea ce a stimulat inițiativa locală. În SDL se subliniază că *valoarea adăugată a abordării LEADER derivă din inițiative locale care combină soluții la problemele identificate la nivelul teritoriului – și numai aceste acțiuni vor fi selectate*. Practic, GAL a fost gardianul relevanței și adaptării proiectelor la context, lucru ce conferă sustenabilitate și impact mai mare investițiilor decât dacă ar fi fost proiecte standard, neconectate la comunitate.

În ansamblu, **valoarea adăugată LEADER** în GAL Danubius se traduce prin: *îmbunătățirea guvernanței locale* (prin parteneriat și participare largă), *asigurarea relevanței proiectelor* (prin strategia bazată pe nevoi reale și criterii locale de selecție), *sinergii și inovații locale* (prin combinarea multi-sectorială și introducerea de elemente noi), precum și *dezvoltarea capacității locale* (actori mai competenți, rețea locală consolidată). Toate acestea sunt aspecte pe care un program convențional de dezvoltare rurală nu le-ar fi atins la fel de profund. Putem concluziona că LEADER a adus un **plus substanțial** în modul în care s-au cheltuit banii și în efectele “invizibile” pe termen lung – încredere, capital social, know-how local.

Justificare: Proporția ridicată a actorilor privați în parteneriat (≈76%) demonstrează participarea comunității la decizie. SDL afirmă accentul pe proiecte integrate și inovative și definește clar conceptul de valoare adăugată LEADER – soluții locale la nevoi locale, selectate ca atare. Procedurile GAL asigură criterii locale și plus-valoare strategică în selecție. Toate acestea, coroborate cu mărturii ale actorilor locali (colectate în interviuri) confirmă efectele pozitive unice generate de abordarea LEADER.

VII. Factorii de succes și eșec în implementarea SDL

Implementarea SDL GAL Danubius Ialomita-Braila a fost influențată de o serie de factori interni și externi, care au contribuit fie la succesul intervențiilor, fie au limitat performanța în anumite arii. Identificarea acestor factori este utilă pentru a înțelege de ce unele obiective au fost atinse cu brio iar altele doar parțial, și pentru a orienta recomandările viitoare.

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA

Factori de succes (ce a funcționat bine):

- **Abordarea participativă și parteneriatul local puternic:** Implicarea activă a numeroși actori locali în deciziile GAL a asigurat un angajament crescut față de implementarea strategiei. Parteneriatul echilibrat (peste 75% membri din mediul privat și civic) a permis o reprezentare corectă a intereselor comunității. Această coeziune a facilitat și *cooperarea intercomunală*: primăriile din teritoriu au conlucrat în cadrul GAL, împărțând informații și resurse, ceea ce a accelerat implementarea proiectelor (de ex., schimb de experiență privind procedurile de achiziții sau rezolvarea în comun a unor probleme apărute).
- **Managementul eficient și flexibil al strategiei:** Echipa de implementare a GAL (manager de proiect, experți tehnici, experți evaluare/monitorizare, etc.) și structurile de decizie (Consiliul Director, Comitetul de Selecție) au asigurat un *management profesionist*. Un element cheie a fost capacitatea de **adaptare** a planului financiar al SDL în funcție de cerere și progres. Conform SDL, GAL a avut posibilitatea să opereze **schimbări ale alocărilor între măsuri** în cadrul aceleiași priorități, considerând aceste ajustări drept optimizări și nu modificări substanțiale. În practică, acest lucru s-a materializat prin realocarea fondurilor neutilizate de la anumite măsuri (unde cererea a fost slabă) către altele cu cerere excedentară – ex. suplimentarea bugetului pentru modernizarea fermelor. Această flexibilitate managerială a prevenit situația în care bani disponibili ar fi rămas necheltuiți, maximizând absorbția. Totodată, GAL a respectat termenele și procedurile, depunând ultima cerere de plată la timp și evitând dezangajări.
- **Alinierea și complementaritatea cu alte programe:** Un factor de succes a fost modul în care SDL a fost concepută și implementată *complementar* cu alte surse de finanțare. Cea mai bună ilustră este coordonarea cu Programul Operațional Capital Uman (POCU) pentru intervențiile de incluziune socială – GAL a finanțat infrastructura și a priorizat apelurile M8/M9 exact când apelul național POCU pentru comunități marginalizate era disponibil, permițând autorităților locale din GAL să acceseze și acei bani. Sinergii au existat și cu

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

proiecte județene sau naționale: de exemplu, modernizarea unui drum comunal prin GAL s-a conectat cu un drum județean reabilitat de Consiliul Județean, oferind astfel continuitate rețelei rutiere. Abordarea multilevel integrată a sporit impactul ($1+1 > 2$).

- **Relevanța ridicată a intervențiilor (selectarea corectă a priorităților locale):** SDL a fost bine fundamentată pe nevoile reale ale teritoriului, astfel că măsurile propuse au avut imediat căutare și utilitate. Succesul unor măsuri precum cele agricole (tineri fermieri, modernizare ferme) sau infrastructură s-a datorat faptului că *adresau direct deficiențe stringente*: fermierii mici erau vulnerabili și dornici de investiții, tinerii interesați de agricultură așteptau oportunități, iar primăriile aveau proiecte tehnice pregătite pentru drumuri/apă. Practic, nu a existat un decalaj între oferta GAL și cererea locală în aceste domenii. În plus, criteriile locale de selecție bine gândite au făcut ca proiectele cu cel mai mare impact (și care răspundeau nevoilor din SDL) să fie alese. Acest **focusing** pe relevanță a asigurat că resursele au fost folosite cu eficacitate maximă, crescând vizibilitatea și încrederea în SDL.
- **Implicarea și profesionalismul personalului GAL:** Deși implicit în cele de mai sus, merită evidențiat că echipa operativă a GAL (manager, experți, animatori) a acționat ca un **motor al implementării**. Ei au desfășurat campanii de animare, sesiuni de informare cu potențialii beneficiari, i-au consiliat în pregătirea proiectelor și apoi au monitorizat strict execuția. Competența și instruirea acestor angajați – unii poate cu experiență din precedenta perioadă LEADER 2007-2013 – au contat enorm. Au fost rezolvate prompt probleme administrative, menținută comunicarea cu AM PNDR, s-au organizat proceduri de selecție riguroase, toate acestea permițând implementarea fluentă. Faptul că nu s-au semnalat scandaluri sau acuzații de nepotism la selecția proiectelor în GAL Danubius denotă integritatea și transparența asigurate de oameni bine pregătiți și dedicați.

Factori de eșec / limitativi (ce dificultăți au fost întâmpinate):

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

- **Capacitate și interes variabil al beneficiarilor în diferite măsuri:** Una dintre provocările majore a fost **implicarea scăzută a unor categorii de beneficiari**, în special în zonele “soft” ale strategiei. De exemplu, *fermieri în activități de formare profesională* – interesul acestora s-a dovedit redus; fie din lipsă de timp, fie din scepticism față de utilitatea cursurilor, ceea ce explică sub-realizarea măsurii M3/1A. Similar, *măsura de integrare a romilor (M9/6B)* a atras puține proiecte – doar unul – probabil din cauză că inițiativele de acest fel necesitau implicarea ONG-urilor sau a grupurilor informale locale, care în teritoriu sunt slab dezvoltate. Lipsa unui ONG local puternic orientat pe problematica romilor, spre exemplu, a însemnat că a trebuit ca o primărie sau o școală să depună proiectul, iar dacă acestea nu au avut capacitate, oportunitatea a fost ratată. Acești factori țin de contextul local: *slaba capacitate instituțională și organizațională în comunitățile marginalizate*, care a limitat cererea de finanțare acolo unde era cea mai mare nevoie.
- **Bariere socio-culturale și moșteniri istorice:** Anumite obiective ale SDL au fost dificil de atins din cauza unor **blocaje culturale** adânc înrădăcinate. Un exemplu clar este *mentalitatea de neîncredere în asociere* a fermierilor, consecință a istoricului cooperativelor forțate din perioada comunistă. Rezistența la schimbare și reticența față de parteneriate economice a fost, așadar, un factor de eșec parțial, reducând amploarea rezultatelor la acest capitol. Un alt exemplu este *interesul scăzut al tinerilor pentru a rămâne în mediul rural* – un fenomen complex (legat de atractivitatea orașelor, migrația la muncă în străinătate etc.). SDL a reușit să implice 10 tineri în agricultură, dar per ansamblu exodul tinerilor continuă, iar forța de muncă locală rămâne îmbătrânită. Așadar, unele tendințe demografice sau sociale nefavorabile au limitat impactul pe termen lung: e dificil să creezi incluziune socială durabilă când, de exemplu, *nivelul de educație este scăzut și abandonul școlar ridicat* în rândul grupurilor vulnerabile – orice proiect se lovește de aceste realități care necesită timp îndelungat pentru a fi schimbate.

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

- **Constrângeri birocratice și procedurale:** Deși GAL-ul în sine a simplificat mult accesul la fonduri (prin proximitate și sprijin direct), beneficiarii tot au avut de înfruntat cerințele birocratice ale PNDR. Un factor de descurajare posibil pentru microîntreprinderi și ONG-uri a fost *complexitatea documentației* (cereri de finanțare stufoase, avize, studii necesare) și *timpul lung de așteptare* între depunerea proiectului și aprobarea/primirea finanțării. Întreprinzătorii obișnuiți cu ritmul rapid al pieței pot renunța dacă procesul li se pare prea greoi. În plus, *regulile de achiziție publică* (impuse proiectelor derulate de primării, dar și celor private peste anumite praguri) au provocat întârzieri sau complicații. Spre exemplu, unele comune au întâmpinat dificultăți în organizarea licitațiilor – proceduri contestate, lipsă de ofertanți pentru contracte mici de infrastructură – ceea ce a întins calendarul unor proiecte. GAL a trebuit uneori să prelungească termenul de implementare pentru a permite finalizarea acestor proiecte, altfel existând riscul ca ele să nu fie gata la timp.
- **Resurse financiare limitate față de nevoi foarte mari:** În unele sectoare, oricât de eficace a fost utilizat bugetul, acesta nu a putut acoperi toate nevoile. De exemplu, nevoia de investiții în infrastructura locală era de ordinul zecilor de milioane de euro (cum reiese din sumele din strategiile județene), pe când GAL a dispus de ~2,6 milioane € pentru aceste investiții. Astfel, au rămas proiecte utile nefinanțate și a fost imposibil de satisfăcut așteptările tuturor localităților. A trebuit făcută o selecție, lăsând unele comunități cu probleme nerezolvate. Similar, cererea reală pentru sprijinirea tinerilor fermieri a fost mai mare – se știe că pe sub-măsura națională 6.1 au fost sute de aplicanți din județ, însă GAL a avut fonduri doar pentru 10. Astfel, unii tineri din teritoriu au aplicat la AFIR central, neputând fi finanțați prin GAL din lipsă de fonduri suficiente. Putem spune deci că finanțarea limitată a constituit un factor structural de limitare a impactului: SDL a trebuit să-și calibreze ambițiile conform bugetului relativ mic, neputând aborda probleme de anvergură (ex. un drum mare între județe sau un sistem regional de gestionare a deșeurilor nu intrau în discuție la finanțare prin GAL).

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA

- **Pandemia COVID-19** (factor extern): Deși nu este detaliat în SDL (care a fost redactată înainte), știm că în ultimul an de implementare (2020) și anii imediat următori pentru finalizarea plăților, pandemia a cauzat dificultăți. Posibil ca unele proiecte aflate în execuție în 2020 (de ex. șantiere de infrastructură sau cursuri de formare) să fi suferit întârzieri din cauza lockdown-urilor, problemelor de lanț de aprovizionare sau restricțiilor de adunare. GAL a trebuit probabil să gestioneze prelungiri ale duratelor de implementare și să ofere flexibilitate beneficiarilor afectați. Totodată, pandemia a perturbat acțiunile de animare și întâlnirile parteneriale, reducând temporar dinamica locală. Acest factor a fost, desigur, independent de voința actorilor locali, dar a testat *reziliența* mecanismului LEADER. Faptul că în final toate proiectele au fost duse la bun sfârșit sugerează că, în pofida acestor șocuri, GAL a reușit să se adapteze (cu sprijinul AM, care a acordat prelungiri de termene generalizate la nivel național).

În sinteză, **factorii de succes** țin în principal de *calitatea abordării LEADER aplicate corect* (parteneriat, management flexibil, selecție relevantă) și de *implicarea intensă a resursei umane locale*, iar **factorii de eșec/limitativi** derivă din *condițiile locale socio-economice* (capacitate scăzută la beneficiari, mentalități dificile), *limitările de sistem* (birocrăție, fonduri finite) și *evenimente externe* (criza pandemică).

În ansamblu, predomină factorii pozitivi, după cum o demonstrează gradul ridicat de realizare a SDL. Totuși, recunoașterea elementelor care au frânat anumite componente este esențială pentru a formula **măsuri de îmbunătățire** pe viitor, astfel încât abordarea LEADER să fie și mai eficientă și incluzivă.

VIII. Concluzii si recomandari

Concluzii

Evaluarea finală a SDL GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA pentru perioada de implemantare, evidențiază o **performanță generală foarte bună a strategiei**, cu realizări notabile pe majoritatea planurilor și cu impact vizibil în comunitățile vizate. Strategia a fost **relevantă**, concentrându-se pe probleme critice ale microregiunii (agricultură necompetitivă, lipsa activităților economice alternative, infrastructură

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

rurală precară, excluziune socială), și **eficace** în implementare, atingându-și în mare parte obiectivele propuse.

Din analiza de ansamblu reiese că **obiectivele legate de dezvoltarea economică** – atât în agricultură, cât și în sectorul non-agricol – au fost realizate la un nivel ridicat: s-a înregistrat o creștere a competitivității fermelor sprijinite, s-a impulsionat instalarea tinerilor fermieri (contribuind la reînnoirea generațională), și s-au diversificat sursele de venit în mediul rural prin apariția unor noi micro-afaceri. **Obiectivele sociale și de infrastructură** au fost de asemenea atinse substanțial: calitatea vieții în numeroase sate s-a îmbunătățit grație investițiilor în drumuri și servicii publice, iar deși intervențiile de incluziune socială au fost mai limitate, ele au pus bazele pentru sprijinul grupurilor vulnerabile și au adus problema acestora în prim-planul agendei locale.

Un element transversal de succes este **valoarea adăugată a abordării LEADER**, care a fost confirmată în practică. GAL Danubius Ialomita-Braila a demonstrat că dezvoltarea locală participativă poate mobiliza comunitatea și genera rezultate concrete acolo unde programele clasice ar fi avut dificultăți să pătrundă. S-a consolidat capitalul social în teritoriu: actori care anterior nu colaborau (ex. primari din județe diferite, fermieri și funcționari, ONG-uri și instituții) au lucrat împreună într-o structură comună, învățând unii de la alții și creând rețele durabile. În plus, LEADER a permis soluții integrate – spre exemplu, într-o comună s-au putut finanța concomitent un drum, un micro-business și un centru social, maximizând impactul asupra comunității respective, ceea ce un program sectorial nu ar fi realizat.

Eficiența implementării SDL a fost bună, reflectată de gradul aproape integral de utilizare a fondurilor (aprox. 95%) și de evitarea oricăror pierderi de fonduri la nivelul GAL. Resursele au fost direcționate acolo unde era nevoie și, datorită mecanismelor de follow-up și monitorizare, au fost realizate economii ce au permis finanțarea suplimentară a unor proiecte (optimizare). Din punct de vedere al **impactului** (deși unele efecte necesită timp pentru a se manifesta pe deplin), se anticipează contribuții pozitive la indicatori socio-economici: rata șomajului ar trebui să scadă ușor la nivel local datorită locurilor de muncă nou create; veniturile unor gospodării cresc datorită accesului la oportunități noi (tineri fermieri, antreprenoriat); accesul la servicii de bază

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA

s-a îmbunătățit (infrastructura realizată); iar comunitatea are o capacitate sporită de a iniția proiecte de dezvoltare (datorită experienței acumulate).

Au fost identificate și **zone de îmbunătățire**. În special, componenta de formare profesională și animare a fermierilor nu a avut amploarea dorită – un aspect de luat în seamă pentru viitor, deoarece cunoștințele și inovarea sunt motorul pe termen lung al competitivității. De asemenea, eforturile de incluziune socială trebuie intensificate pentru a trece de la intervenții pilot la schimbări sistemice (de ex., implicarea unui număr mai mare de persoane vulnerabile în proiecte viitoare). Sustenabilitatea unor rezultate, precum cooperativa agricolă înființată sau microîntreprinderile create, va trebui monitorizată în continuare – este important ca acestea să se mențină și după perioada de finanțare inițială, pentru a asigura un impact durabil.

În concluzie, SDL GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA poate fi considerată **un exemplu de bună practică** în domeniul dezvoltării locale LEADER, demonstrând că, atunci când comunitățile își iau soarta în propriile mâini cu sprijin financiar adecvat, pot produce schimbări reale și pot pune bazele unui proces de dezvoltare ce se autoalimentează. Evaluarea finală confirmă că obiectivul general al strategiei – dezvoltare locală integrată pentru o regiune rurală mai competitivă și mai incluzivă – **a fost atins într-o măsură semnificativă**.

Recomandări

Având în vedere constatările evaluării, formulăm următoarele recomandări pentru îmbunătățirea continuă a intervențiilor GAL în viitor și pentru consolidarea rezultatelor obținute:

- **1. Consolidarea componentelor “soft” (formare, animare, incluziune) prin parteneriate și metode inovative:** Se recomandă intensificarea eforturilor de **transfer de cunoștințe către fermieri** și de stimulare a cooperării. GAL ar putea, în viitor, să aloce bugete mai mari sau să diversifice modalitățile de formare – de exemplu, organizarea de *ateliere practice demonstrative în ferme model*, schimburi de experiență între fermieri (inclusiv prin viitoare proiecte de cooperare LEADER), sau parteneriate cu liceele agricole locale pentru cursuri

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

de scurtă durată (valorificând *potențialul de calificare existent în teritoriu – licee și grupuri școlare agricole*). Implicarea instituțiilor de învățământ agricol și a experților din mediul universitar (extensie rurală) ca *multiplicatori* ar crește atractivitatea și calitatea formării. De asemenea, pentru a depăși bariera de neîncredere în asociere, se pot organiza campanii de informare privind avantajele cooperativelor, invitând membri ai unor cooperative de succes din alte județe să împărtășească din experiența lor (model de *peer learning*). În zona de incluziune socială, GAL ar trebui să continue colaborarea cu ONG-uri de profil și să sprijine emergența unor *lideri comunitari* în satele vulnerabile (de exemplu, formarea voluntarilor locali care să acționeze ca mediatori sau animatori socio-educativi). Astfel de măsuri “soft” pregătesc terenul pentru absorbția viitoare a fondurilor și asigură că investițiile hard (infrastructura) sunt pe deplin valorificate de beneficiari.

- **2. Simplificarea accesului la finanțare și creșterea sprijinului pentru microantreprenoriat:** Pentru a atrage mai mulți beneficiari în zona non-agricolă și a crește rata de utilizare a fondurilor, se recomandă GAL-ului, în dialog cu autoritatea de management, să promoveze *simplificarea procedurilor* (acolo unde este posibil) – de exemplu, utilizarea pe scară mai largă a costurilor simplificate (sume forfetare) pentru proiecte mici, reducând astfel povara administrativă asupra micilor întreprinzători. De asemenea, GAL ar putea institui un sistem de *asistență tehnică extinsă* pentru întreprinderile debutante: mentorat de afaceri, ghidare în obținerea avizelor, sprijin post-financiar în primii ani de activitate (ex. organizarea unei rețele a beneficiarilor care să se sprijine reciproc, să facă schimb de servicii sau să se promoveze împreună). Un accent deosebit trebuie pus pe *încurajarea tinerilor și a femeilor antreprenor* – eventual prin criterii de selecție care să acorde punctaj suplimentar proiectelor propuse de aceste categorii, încurajându-le astfel implicarea. Prin aceste măsuri, se așteaptă ca în viitoarea strategie numărul de microîntreprinderi finanțate și sustenabile să crească, contribuind mai consistent la diversificarea economică locală.

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

- **3. Extinderea și replicarea intervențiilor de succes în agricultură:** Având în vedere eficacitatea ridicată a sprijinului pentru modernizarea fermelor și instalarea tinerilor, se recomandă menținerea și chiar extinderea acestor tipuri de măsuri în perioada următoare. Cererea a depășit oferta, deci argumentul pentru alocări sporite este puternic. GAL ar trebui să militeze pentru obținerea unui *buget mai mare pe viitor* (dacă contextul programatic permite) la aceste capitole, pentru a finanța un număr mai mare de proiecte. Totodată, continuarea sprijinului va asigura *sustenabilitate*: tinerii fermieri instalați recent vor avea nevoie de fonduri și în anii următori pentru dezvoltare (investiții secundare, extinderea exploatației), deci se pot gândi scheme de finanțare de tip “a doua etapă” sau *sprijin în lanț de valoare* (de exemplu, un tânăr fermier finanțat acum pentru producție vegetală ar putea fi sprijinit în viitor pentru procesare sau marketing al producției – creând plus-valoare locală). O altă recomandare este stimularea formării de *cluster-e sau grupuri de producători* în sectoarele agricole cheie (ex. apicultură, legumicultură), plecând de la baza creată: există acum ferme modernizate și cel puțin o cooperativă, care pot evolua spre entități colective mai mari dacă sunt sprijinite consultativ și financiar. Continuarea consultanței post-proiect pentru fermieri (legat de piață, standarde de calitate, digitalizare agricolă) va maximiza beneficiile investițiilor realizate.
- **4. Intensificarea eforturilor de incluziune socială la nivel local:** Pentru ca obiectivul de incluziune să fie atins pe deplin, este necesară o abordare mai amplă și integrată la nivel comunitar. Recomandăm GAL-ului să faciliteze constituirea unor **parteneriate locale pentru incluziune** – implicând primării, școli, ONG-uri, biserici – în vederea pregătirii de proiecte complexe (potențial finanțate prin alte programe: POCU, viitorul Fond Social European+ sau chiar printr-un viitor program LEADER dacă va permite componentă de servicii). GAL poate acționa ca un catalizator, convocând actori relevanți din satele identificate cu marginalizare ridicată (ex. zone cu comunități de romi), pentru a elabora împreună planuri de acțiune. O recomandare specifică ar fi formarea și angajarea de *mediatori comunitari* (posibil ca personal al primăriei sau al unui ONG local), care să mențină legătura cu grupurile vulnerabile și să îi îndrume

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMIȚA-BRĂILA

către proiecte sau servicii. De asemenea, extinderea rețelei de *centre comunitare multifuncționale* ar trebui avută în vedere: centrul înființat prin SDL poate servi ca model și ar fi ideal ca și în alte puncte fierbinți să apară facilități similare. Complementar, sugerăm implementarea unor **campanii de informare și sensibilizare** la nivel local privind egalitatea de șanse, anti-discriminarea și importanța educației (poate în colaborare cu Inspectoratul Școlar și ONG-uri județene), pentru a schimba treptat atitudinile și a spori cererea de participare a grupurilor vulnerabile la proiecte. Prin astfel de eforturi conjugate, intervențiile viitoare vor găsi un teren mai fertil și vor putea implica un număr mai mare de beneficiari direcți.

- **5. Continuarea și extinderea abordării parteneriale LEADER în viitor:** Pe baza rezultatelor pozitive, se recomandă ca GAL Danubius Ialomita-Braila să mențină principiile LEADER, pe cât posibil, extinzându-și aria de acțiune și parteneriatul. Este de dorit *cooptarea de noi membri* din sectoare poate sub-reprezentate (ex. tineri antreprenori, cooperative nou-înființate, reprezentanți ai grupurilor vulnerabile – dacă există organizații ale romilor, să fie invitate ca membri în GAL). Un parteneriat și mai inclusiv ar aduce perspective proaspete și ar asigura că strategia viitoare reflectă evoluțiile recente. De asemenea, recomandăm GAL să intensifice *cooperarea inter-teritorială* – atât la nivel național, cât și transnațional: schimburile cu alte GAL-uri pot aduce idei inovatoare (de exemplu, în domeniul energiei regenerabile comunitare, sau al agroturismului, explorate poate de alții și replicabile aici). GAL Danubius Ialomita-Braila ar putea iniția un proiect de cooperare axat pe schimb de bune practici în incluziune socială sau pe promovarea unui produs local (mierea de Băragan, de pildă, dat fiind că există o cooperativă apicolă menționată în teritoriu). Acest lucru ar spori vizibilitatea teritoriului și ar crea oportunități noi pentru beneficiari (ex. participarea la târguri internaționale, acces la noi piețe). Nu în ultimul rând, se recomandă ca GAL să continue *monitorizarea și evaluarea periodică* a strategiei sale, conform planului de evaluare anual prevăzut , și să fie proactiv în a învăța din propriile experiențe și din ale altora, ajustându-și acțiunile în consecință.

ASOCIAȚIA GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA

Implementând aceste recomandări, ne așteptăm ca viitoarele intervenții ale GAL DANUBIUS IALOMITA-BRAILA să fie și mai eficace, cu un impact și mai mare asupra dezvoltării locale durabile. Strategia de Dezvoltare Locală a pus temelii solide – următorul pas este construirea peste ele, cu ambiție crescută și cu comunitatea în continuare în centrul procesului de dezvoltare.